

SPPK na rokovaniach v Bruseli

Konzorcium Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory a českých agrárnych samospráv lobovalo v Bruseli za potravinovú bezpečnosť. Žiadalo tiež posunúť implementáciu Spoločnej poľnohospodárskej politiky a Zelenej dohody.

Konzorcium Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory s českými samosprávnymi organizáciami sa 27. až 29. apríla 2022 zúčastnilo viacerých bilaterálnych rokovaní v Bruseli – ako aj prezidií Copa-Cogeca a stretnutia krajín East Coordination Team (krajiny V4, EE, LT, LV, RO, BG, HR). Na stretnutiach slovenskí a českí zástupcovia predstavili spoločné priority z komuniké podpísaného na začiatku apríla v Bratislave zástupcami komôr a organizácií z deviatich členských krajín. Hovorili predovšetkým o požiadavke oddialenia implementácie novej SPP, uplatnenia ďalších dočasných výnimiek s cieľom posilniť potravinovú bezpečnosť EÚ ako aj prehodnotenie ambícií a načasovania stratégií Európskej zelenej dohody. Zároveň vedenia komôr prezentovali spoločné priority Konzorcia – vzhľadom na legislatívne iniciatívy EÚ v najbližšom období (úpravy SPP, pesticídy, welfare, označovanie potravín, uhlíkové poľnohospodárstvo, atď.), ako aj vzhľadom na nadchádzajúce české predsedníctvo v Rade EÚ.

Farm Europe

Stretnutie s expertami Farm Europe (FE) bolo veľmi podnetné, a to aj z dôvodu, že sa uskutočnilo bezprostredne po ich stretnutí so zástupcami Európskej komisie. Farm Europe je think-tank, ktorý sa zameriava na všetky oblasti politiky, ktoré majú vplyv na podnikanie na vidieku s dôrazom nielen na SPP, ale aj na potravinový reťazec, životné prostredie, energetiku a obchod. Podľa Európskej komisie potravinová bezpečnosť aktuálne nepatrí medzi bezpečnostné otázky EÚ a ciele Európskej zelenej dohody zostávajú v platnosti. Komisia však je určitým spôsobom „zaseknutá“ vzhľadom na aktuálne dianie a nemôže presadzovať návrhy podľa pôvodného plánu. Ústup v návrhoch je však kompenzovaný presadzovaním zámerov „per partes“, ako je vidieť napríklad v prípade návrhu revízie smernice o priemyselných emisiách, ktorá sa má dotýkať chovov už nad 150 DJ.

Podľa expertov FE potrebujú poľnohospodári ukázať, že znižovať emisie sa dá aj inak ako obmedzovaním produkcie. Úlohy, ktoré sa od poľnohospodárstva vyžadujú (potraviny, energia, klíma), je možné plniť aj cez nárast produktivity. Sú k dispozícii zdokumentované príklady podnikov, ktoré v konvenčnej produkcii dosahujú aj nárast produkcie, aj nárast záchytovej uhlíka.

Implementáciu strategických plánov Komisia nechce posúvať. Loptička je na strane členských krajín, ktoré majú plány prispôbiť sa zmenenej situácii. Schodnejšou cestou sa zdá byť uplatnenie výnimiek aj do budúcnosti (čiastočné prechodné obdobie). Komisia tiež vo svojej snahe o „nízkonákladový prechod“ otvára Pandorinu skrinku: uvoľnenie národných zdrojov členských krajín má v sebe potenciál narušiť konkurenčnú pozíciu krajín (niektoré krajiny alokujú poľnohospodárom z národných zdrojov podstatne viac zdrojov, ako majú z SPP) a sekundárnym následkom bude, že krajiny so silnou národnou podporou budú v Bruseli tichšie. Okrem rozdielnej úrovne podpory v SPP a mimo nej je dôležitým faktorom aj rastúca inflácia, ktorá ďalej znižuje rozpočet SPP v reálnom vyjadrení.

Generálny tajomník Copa-Cogeca

Generálny tajomník Copa-Cogeca Pekka Pesonen prijal z rúk podpredsedu SPPK spoločné komuniké deviatich krajín podpísané v Bratislave, s ktorým bol oboznámený už bezprostredne po jeho podpise. Vyjadril sa, že aktivita členských krajín – či už na úrovni samospráv alebo vlád – je v tomto čase veľmi potrebná. Stretnutie bolo zamerané na rôzne aspekty zvyšovania produkčného potenciálu EÚ, potravinovej bezpečnosti a zlepšenia postavenia prvovýrobcov v potravinovom dodávateľskom reťazci. Hovorilo sa tiež o najbližších iniciatívach Komisie – o júnovom predložení revízie smernice o pesticídoch a zákona o obnove prírody, ktoré súvisia s neúmernym zaťažením konkrétnych krajín – zvlášť v našom regióne.

Stále zastúpenia SR a ČR pri EÚ

Členovia Konzorcia sa stretli aj so svojimi stálymi zastúpeniami pri EÚ. Poslanie stáleho zastúpenia je obhajovať a presadzovať národné pozície napríklad cez prípravu zasadnutí ministrov. Stretnutie so slovenským stálym zastúpením bolo o vzájomnej výmene informácií. Vedenie SPPK hovorilo o situácii

slovenských poľnohospodárov a potravinárov vzhľadom na aktuálnu situáciu na trhoch ako aj vo vzťahu k nastaveniu Strategického plánu SR.

East Coordination Team

Stretnutie so zástupcami krajín Troch morí (East Coordination Team) prinieslo finalizáciu spoločnej pozície k revízii smernice o udržateľnom používaní pesticídov, ktorú má Komisia predložiť v polovici júna. Krajiny nášho regiónu by podľa uniknutého návrhu boli neprimerane penalizované paušálnymi redukčnými cieľmi nezohľadňujúcimi špecifiká krajín (zásada subsidiarity) a výrazne podpriemerným použitím prípravkov na ochranu rastlín v krajinách regiónu. Predseda litovskej komory A. Svitajus, ktorý bol osobne prítomný pri podpise bratislavského komuniké krajín regiónu Troch morí, povedal, že sa mu komuniké podarilo odovzdať komisárovi pre poľnohospodárstvo a rybolov Januszovi Wojciechowskemu pri jeho návšteve Litvy.

Prezidiá Copa-Cogeca

Vedenia SPPK a českých komôr sa tiež zúčastnili zasadania prezídia Cogeca, Copa a spoločného prezídia Copa-Cogeca (ako členovia v týchto organizáciách). Na spoločnom prezídiu sa online formou zúčastnil aj komisár Wojciechowski, na ktorého smerovalo množstvo otázok, vrátane otázok SPPK. Otázky sa zameriavali na potravinovú bezpečnosť vo vzťahu k aktuálnej geopolitickej situácii a rastúcim cenám vstupov. Na prezídiu bola pozvaná aj prezidentka ukrajinského agrárneho fóra UNAF, ktorá popisovala situáciu na Ukrajine – makroekonomicky aj ľudsky.

Prítomní poľnohospodári vyjadrili solidaritu s kolegami na Ukrajine, čo sa prejavilo aj v pozitívnom spoločnom stanovisku Copa-Cogeca k návrhu Komisie na jeden rok odstrániť obchodné bariéry na dovoz z Ukrajiny. Dopady ale budú monitorované – zvlášť na citlivé sektory. Prezídiu sa zúčastnila aj riaditeľka GR ENVI, ktorá očakávane a úradnícky označila aktuálnu situáciu za „príležitosť“ pre poľnohospodárov. V rámci diskusií o SPP vystúpil s príspevkom aj podpredseda SPPK a prezentoval požiadavky bratislavskej deklarácie. Prezident českej AKČR zase pozval účastníkov k spolupráci v rámci nadchádzajúceho českého predsedníctva v Rade EÚ. Prezídiu sa venovali množstvu ďalších

tém: revízií smernice o udržateľnom používaní pesticídov, zákonu o obnove prírody, priemyselným emisiám, certifikácii uhlíkového poľnohospodárstva, revízií LULUCF a pod. Analyzovaná bola aj situácia na trhoch - zvlášť situácia na trhoch s hnojivami. Riziká pre svetovú potravinovú bezpečnosť v tomto roku a aj najbližších rokoch boli veľmi vecne popísané vo vystúpení hlavného ekonóma FAO M. Torrera. Na prezídiách rezonovalo aj vyjadrenie podpredsedu Komisie pre Európsku zelenú dohodu F. Timmermansa, ktorý v daný deň na zasadnutí Výboru COMENVI ostro kritizoval tých, ktorí „využívajú“ vojnu na to, aby podkopali zelené snahy EÚ a zavádzajú občanov falošnými obavami o potravinovú bezpečnosť. Z pohľadu Copa-Cogeca sú takéto vyjadrenia urážkou poľnohospodárov v EÚ. Aj keď Komisia deklaruje, že neustále monitoruje dopady stratégií Zelenej dohody na potravinovú bezpečnosť, dopadové štúdie hovoria o znížení produkcie v EÚ v dôsledku ich implementácie, čo je vzhľadom na riziká potravinovej bezpečnosti v EÚ a vo svete nateraz neodôvodniteľné - ako sa zhodujú prvovýrobcovia naprieč EÚ.